

LIBRIS

We know
books

George Orwell

Ferma animalelor

Editura Bookshop Publishing House
București, 2026

Cuprins

Capitolul I.....	3
Capitolul II.....	11
Capitolul III.....	19
Capitolul IV	26
Capitolul V.....	32
Capitolul VI.....	42
Capitolul VII.....	51
Capitolul VIII.....	62
Capitolul IX.....	74
Capitolul X.....	85

Autor: George Orwell
Titlu: Ferma animalelor
Editura: Bookshop Publishing House
Ediție completă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**ORWELL, GEORGE**

Ferma animalelor / George Orwell. - București : BookShop
Publishing House, 2026

ISBN 978-630-95437-4-5

821.111

ISBN: 978-630-95437-4-5

Pentru comenzi online: www.books-shop.ro

© 2026 [Bookshop Publishing House]

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin Editurii
Bookshop Publishing House.

Capitolul I

Domnul Jones, proprietarul fermei „Conacul”, încuie cotețele de găini pentru noapte, dar, cum băuse peste măsură de mult, uită să astupe și deschizăturile pentru ciugulit. Cu cercul de lumină al felinarului jucând dintr-o parte în alta, el traversă curtea împleticindu-se, își azvârli cizmele din picioare la ușa din spate, își turnă un ultim pahar de bere din butoiul din cămară, apoi urcă scările spre dormitor, unde doamna Jones și începuse să sforăie.

Imediat după ce lumina din dormitor se stinse, un freamăt și o agitație se făcură simțite prin toate colțurile fermei. În timpul zilei, circulase zvonul că bătrânul Senior, porcul Middle White, premiat, avusese un vis ciudat în noaptea dinainte și că voia să-l comunice și celorlalte animale. Căzuseră de acord să se întâlnească toate în hambarul cel mare, îndată ce domnul Jones se retrăgea la o distanță sigură. Bătrânul Senior – întotdeauna era numit astfel, deși la expoziție fusese prezentat sub numele de Frumosul din Willingdon – impunea atâta respect la fermă, încât fiecare era oricând gata să-și sacrifice o oră de somn pentru a auzi ce avea el de spus.

La un capăt al hambarului cel mare, pe un fel de platformă înălțată, Seniorul stătea deja instalat pe culcușul său de paie, sub un felinar agățat de o bârnă. Avea doisprezece ani și, în ultima vreme, crescuse cam prea lăbărțat, dar era încă un porc cu aspect maiestuos, arăta înțelept și binevoitor, cu toate că niciodată nu i se tăiaseră colții.

Nu după mult timp, începură să sosească și celelalte animale, fiecare făcându-se comod după obiceiul său. Primii veniră cei trei câini, Bluebell, Jessie și Pincher, apoi

porcii care se așezară pe paiele din fața platformei. Găinile se cocoțară pe pervazurile ferestrelor, porumbeii se suiră, bățând din aripi, pe căpriorii acoperișului, iar oile și vacile se așezară în spatele porcilor și începură să rumege. Boxer și Clover, cei doi cai de tracțiune, intrară împreună, mergând foarte încet și atent, cu copitele lor mari și păroase, de teamă să nu calce vreun animal ascuns în paie. Clover era o iapă corpolentă cu aspect matern, între două vârste, care nu-și recăpătase deloc silueta după cel de-al patrulea mânz. Boxer era un animal enorm, înalt de peste un metru optzeci și mai puternic decât oricare doi cai normali luați la un loc; o dungă albă care-l mergea de-a lungul capului până la nas îi dădea un aer destul de stupid și, de fapt, el nici nu era grozav de inteligent, dar toată lumea îl respecta pentru tăria lui de caracter și formidabila putere de muncă. După ce veni Muriel, capra cea albă, și Benjamin, măgarul. Benjamin era cel mai bătrân animal de la fermă și cel mai puțin sociabil. Vorbea rar, iar când vorbea, o făcea, de obicei, ca să lanseze câte o remarcă plină de cinism – spunea, de exemplu, că Dumnezeu îi dăduse coadă ca să alunge muștele, dar că el ar fi preferat să nu aibă nici coadă, nici muște. Numai el, dintre toate animalele de la fermă, nu râdea niciodată. Dacă era întrebat de ce, spunea că nu vede nimic de râs. Cu toate acestea, fără s-o recunoască deschis, era legat de Boxer; și unul și celălalt își petreceau duminicile, de obicei, pe mica pășune din spatele livezii, păscând umăr la umăr, dar fără să vorbească.

Cei doi cai tocmai se așezaseră când un cârd de rățuște, rătăcite de mama lor, intrară în șir în hambar, măcăind în șoaptă și plimbându-se dintr-o parte în alta în căutarea unui loc unde să nu fie călcate în picioare: Clover făcu un fel de zid în jurul lor cu piciorul ei din față, iar rățuște-le, ghemuindu-se la pământ în spatele piciorului ei, adormiră imediat. În ultimul moment, intră și Mollie, iapa cea albă, proastă dar drăguță, care trăgea cabrioleta domnului Jones, cu un mers afectat elegant, molfăind o bucată de

zahăr. Ea își alegea un loc în față și începu să-și vânture coama albă, sperând să atragă atenția celorlalți către panglicile roșii cu care o avea împletită. Ultima sosi pisica, privind în jur, ca de obicei, după locul cel mai calduros și până la sfârșit se înghesui între Boxer și Clover; aici se porni pe tors, mulțumită, de-a lungul întregului discurs al Seniorului, fără să asculte nici măcar o singură vorbă.

Toate animalele erau acum prezente, în afară de Moise, corbul domesticit, care dormea pe o prăjină, în umbra porții din spate a hambarului. Când Seniorul văzu că toate se făcuseră comode și așteptau cu atenția cuvenită, își dres glasul și începu să vorbească:

— Tovarăși, ați auzit deja despre visul ciudat pe care l-am avut azi-noapte. Dar am să vorbesc despre vis mai târziu. Am altceva de spus la început. Nu cred, tovarăși, că mai am multe zile de trăit printre voi și, înainte de a muri, socotesc de datoria mea să vă împărtășesc înțelepciunea pe care am acumulat-o până acum. Am avut o viață lungă, am avut mult timp de gândire pe când stăteam singur în cocina mea și cred că pot spune că am înțeles natura vieții pe acest pământ mai bine ca oricare alt animal din ziua de azi. Acestea sunt lucrurile despre care vreau să vă vorbesc. Deci, tovarăși, care este natura acestei vieți a noastre? Să privim lucrurile în față: viețile noastre sunt mizere, pline de trudă și scurte. Ne naștem, primim exact atâta hrană cât să nu murim, iar aceia dintre noi care sunt capabili s-o facă, sunt obligați să muncească până la ultima fărâamă de energie; și, în clipa când foloasele pe care le aducem se sfârșesc, suntem măcelăriți cu o cruzime înfiorătoare. Niciun animal din Anglia nu cunoaște ce sunt acelea fericirea sau tihna, după ce împlinește vârsta de un an. Niciun animal din Anglia nu este liber. Viața unui animal înseamnă mizerie și sclavie: iată adevărul curat.

Dar oare, asta ține, pur și simplu, de natura lucrurilor? Se petrece, oare, acest lucru pentru că țara asta a noastră este atât de săracă, încât nu se poate asigura o viață decentă

celor care trăiesc în ea? Nu, tovarăși, de o mie de ori nu! Pământul Angliei este fertil, clima ei este bună, ea e capabilă să ofere hrană din abundență unui număr de animale enorm față de cele care o locuiesc astăzi. Numai ferma asta a noastră ar putea întreține o duzină de cai, douăzeci de vaci, sute de oi – toate trăind într-un confort și o demnitate care astăzi sunt aproape de neimaginat. Pentru ce, atunci, continuăm să trăim în aceste condiții de mizerie? Pentru că aproape întregul produs al muncii noastre ne este furat de ființele omenești. Iată, tovarăși, răspunsul la toate problemele noastre. El se rezumă la un singur cuvânt: OMUL! Omul este singurul nostru dușman adevărat. Scoateți Omul din scenă și cauza fundamentală a foametei și a muncii excesive este abolită pentru totdeauna.

Omul este singura ființă care consumă fără să producă. El nu dă lapte, nu face ouă, e prea slab ca să tragă plugul, nu poate fugi destul de repede ca să prindă iepuri. Cu toate astea, el e stăpân peste toate animalele. El le pune la muncă și le dă înapoi abia cât le este necesar ca să nu moară de foame; restul păstrează pentru el. Munca noastră este cea care lucrează pământul, balega noastră este cea care-l fertilizează și, totuși, care dintre noi posedă mai mult decât propria-i piele? Voi, vacilor pe care vă văd în fața mea, câte mii de litri de lapte ați dat anul trecut? Și ce s-a-ntâmpnat cu laptele acela care ar fi trebuit să hrănească vițelii voștri ca să crească puternici? Până la ultimul strop s-a scurs pe gâtleurile dușmanilor noștri. Iar voi, găinilor, câte ouă ați făcut anul acesta și câte din aceste ouă au ajuns să dea pui? Toate celelalte au ajuns la piață ca să aducă bani lui Jones și oamenilor lui. Și tu, Clover, unde sunt cei patru mânji pe care i-ai născut și care ar fi trebuit să-ți fie sprijin și bucurie la bătrânețe? Fiecare a fost vândut când a împlinit un an – pe niciunul n-ai să-l mai vezi vreodată. Ca răsplată pentru cele patru nașteri și pentru toată munca ta pe câmp, ce ai altceva, afară de rații și de un loc în grajd?

Și nici măcar viețile de mizerie pe care le ducem nu ni se permite să le trăim până la soroacele lor naturale. În ceea ce mă privește, nu mă plâng, pentru că fac parte dintre cei norocoși. Am doisprezece ani și am avut peste patru sute de copii. Aceasta este viața naturală a unui porc. Dar nici un animal nu scapă de cruzimea cuțitului până la urmă. Voi, porcii cei tineri îngrășați pentru tăiere, pe care vă văd stând în fața mea, toți o să vă sfârșiți viețile urlând, pe buțuc, în mai puțin de un an. La această oroare toți suntem siliți să ajungem – vaci, porci, găini, oi, toată lumea. Nici măcar caii sau câinii nu au o soartă mai bună. Pe tine, Boxer, chiar în ziua când mușchii ăia tari ai tăi or să-și piardă puterea, Jones o să te vândă tăietorului de cai, care o să-ți taie beregata și o să te fiarbă pentru câinii de vânatoare. Iar câinilor, când îmbătrânesc și le cad dinții, Jones le leagă câte o cărămidă de gât și îi înecă în iaz.

Și atunci, tovarăși, nu e la fel de limpede ca lumina zilei că tot răul acestei vieți a noastre izvorăște din tirania ființelor omenești? Numai dacă scăpăm de Om, numai atunci produsul muncii noastre o să ne aparțină. Aproape peste noapte putem deveni bogați și liberi. Și atunci, ce trebuie să facem? Ce? Să muncim zi și noapte, trup și suflet, pentru răsturnarea rasei omenești! Iată mesajul meu către voi, tovarăși: REVOLUȚIE! Nu știu când o să vină această revoluție, poate într-o săptămână, poate într-o sută de ani, dar știu, la fel de sigur cum văd paiele astea sub picioarele mele, că, mai devreme sau mai târziu, se va face dreptate. Fixați-vă acest lucru în minți, tovarăși, în puținul care v-a mai rămas de trăit! Și, mai mult decât orice, transmiteți acest mesaj al meu celor ce vor veni după voi, așa încât generațiile viitoare să ducă mai departe lupta, până la victorie.

Și nu uitați, tovarăși, că hotărârea nu trebuie să vă răsească niciodată. Nici un argument să nu vă rățăască. Nu ascultați niciodată când o să vi se spună că omul și animalele au interese comune și că prosperitatea unuia înseamnă prosperitatea celorlalte. Toate astea sunt minciuni.

LBRIS

We know
books

George Orwell

0 mie nouă sute optzeci și patru

BOOKS-SHOP

Tehnoredactare: Stejărel Decu-Jerep
Grafică: Alexia Călinescu

ISBN: 978-630-6500-64-2

Pentru comenzi si informații:
www.books-shop.ro
Email: office.bookshop.ro@gmail.com

Ediția 2026

Partea întâi

Într-o zi senină și friguroasă de aprilie, exact când ceasurile bat ora treisprezece, Winston Smith, cu bărbia înfundată în piept ca să scape de vântul care-l ia pe sus, se strecoară iute printre ușile de sticlă ale Blocului Victoria, deși nu destul de repede cât să împiedice un vârtej de praf și nisip să pătrundă o dată cu el. Holul blocului miroase a varză călită și a preșuri vechi. La unul dintre capete se află un afiș mult prea mare pentru interior, care înfățișează figura enormă, lată de peste un metru, a unui bărbat în vârstă de vreo patruzeci și cinci de ani, cu o mustață neagră și stufoasă și cu trăsături frumoase dar dure. Winston se îndreaptă spre scări. Nu are nici un rost să încerce la lift. Chiar și în vremurile cele mai bune funcționează numai din când în când, iar în prezent curentul electric este tăiat în timpul zilei, ca parte integrantă a campaniei de economisire organizate în pregătirea Săptămânii de Ură. Apartamentul lui se găsește la etajul șapte, așa încât Winston, care are treizeci și nouă de ani și o ulceratie varicoasă deasupra gleznei drepte, o ia încet pe jos, oprindu-se de mai multe ori să se odihnească. Pe fiecare palier, figura cea enormă, așezată față în față cu ușa liftului, îl privește insistent de pe perete. Este una dintre pozele acelea în așa fel realizate, încât ochii te urmăresc din orice unghi. Sub ea scrie:

FRATELE CEL MARE STĂ CU OCHII PE TINE.

Înăuntru, în apartament, o voce melodioasă citește o listă de cifre legate de producția de fontă. Vocea vine dintr-o placă de metal dreptunghiulară, ca o oglindă estompată, care face corp comun cu suprafața peretelui din dreapta. Winston răsuțește un buton și vocea slăbește întrucâtva, deși cuvintele încă se mai disting. Aparatul – numit tele-ecran – poate fi dat mai încet, dar nu ai cum să-l închizi de tot. Winston se duce la fereastră: are o

constituție fragilă, e mai degrabă mic de statură, iar salopeta albastră, care este uniforma Partidului, nu face decât să scoată în evidență cât e de slab. Are un păr foarte blond și o față sangvină de felul ei, cu pielea înăspriță de săpunul prost, de lamele de ras tocite și de frigul iernii care tocmai a trecut.

Afară, chiar și prin obloanele coborâte, atmosfera arată friguroasă. Pe stradă, jos de tot, vântul bate în vârtejuri care stârnesc praful și hârtiile împrăștiate și deși soarele strălucește iar cerul etalează un albastru strident, parcă nimic nu are culoare, cu excepția afișelor lipite peste tot.

Figura cu mustață neagră te privește insistent de sus în jos, de la orice colț de stradă mai mare. Și pe fațada casei de vizavi este una. FRATELE CEL MARE STĂ CU OCHII PE TINE – zice textul, iar ochii negri scormonesc adânc în ochii lui Winston. Mai jos, la nivelul străzii, este un alt afiș, rupt la un colț, care flutură din când în când în bătaia vântului, acoperind și descoperind un singur cuvânt: SOCENG. Undeva, mai departe, un elicopter coboară printre acoperișuri, stă câte o clipă suspendat, ca o albăstreă, apoi se ridică din nou, zburând în cercuri. Este patrula de poliție, care-și bagă nasul prin casele oamenilor. Dar patrulele nu contează. Poliția Gândirii, numai ea contează. În spatele lui Winston, vocea de la tele-ecran îi dă înainte despre fontă și despre depășirea celui de-al Nouălea Plan Trienal. Tele-ecranul recepționează și transmite simultan. Orice sunet pe care l-ar scoate Winston, mai tare decât o șoaptă foarte slabă, poate fi captat; în plus, atâta timp cât se află în câmpul vizual al plăcii de metal, poate fi și văzut, nu numai auzit. Sigur că nu ai cum să știi, în fiecare moment, dacă ești sau nu ascultat. Cât de des, sau după ce criterii intră Poliția Gândirii pe fiecare post individual este ceva ce ține de domeniul presupunerilor. N-ar fi imposibil nici să urmărească tot timpul pe toată lumea. În tot cazul, pot intra pe firul tău când au ei chef. Te obligă să trăiești – și de fapt chiar așa trăiești, dintr-o obișnuință devenită instinct – cu presupunerea că orice sunet pe care-l scoți este ascultat și orice mișcare observată, afară de cazul când, să zicem, stai pe întuneric.

Winston rămâne cu spatele la tele-ecran. E mai sigur așa, deși, cum știe prea bine, chiar și un spate poate spune ceva. La un kilometru depărtare se înalță Ministerul Adevărului, unde lucrează el, ca un turn uriaș, alb, deasupra peisajului mohorât. Uite, se gândește Winston cu un vag dezgust, uite cum arată Londra,

principalul oraș al Aerobazei Unu, care, la rândul ei, este a treia provincie a Oceaniei ca număr de locuitori. Își stoarce memoria după vreo amintire din copilărie care să-i spună dacă Londra a fost dintotdeauna așa. Oare întotdeauna au existat străzile astea cu case din secolul nouăsprezece, degradate, cu pereții proptiți în stâlpi de lemn, cu ferestrele astupate cu carton, cu acoperișurile de tablă ruginite, cu zidurile alea stupide ridicate în fața grădinilor și care se prăbușesc în toate direcțiile? Sau locurile bombardate, unde praful de ciment se ridică în vârtejuri și buruienile cresc pe ici, pe colo, peste grămezile de moloz? Sau locurile în care bombele au curățat porțiuni mai mari și unde au răsărit coloniile alea abjecte de cocioabe de lemn, ca niște cotețe? Oricum, n-are rost – nu-și mai amintește: tot ce a mai rămas din copilăria lui este o serie de imagini foarte limpezi, dar care nu vin pe nici un fel de fundal și care sunt pentru el, cele mai multe, de neînțeles.

Ministerul Adevărului – în Nouvorbă, *Minadev* – te izbește fiindcă este cu totul diferit de orice altă clădire vizibilă în jur. Este o structură înaltă, imensă, de beton armat alb, strălucitor, în formă de piramidă, care se ridică, terasă după terasă, până la trei sute de metri înălțime. De unde stă Winston, se distinge foarte bine cele trei lozinci ale Partidului, scrise cu litere elegante pe fațada albă ca zăpada:

RĂZBOIUL ESTE PACE.

LIBERTATEA ESTE SCLAVIE.

IGNORANȚA ESTE PUTERE.

Ministerul Adevărului ar avea, după câte vorbesc oamenii, vreo trei mii de încăperi deasupra pământului și ramificațiile corespunzătoare dedesubt. Trei alte clădiri mai există, împrăștiate prin Londra, asemănătoare ca aspect și ca mărime. Clădirile astea domină arhitectura din jur în așa măsură, încât de pe acoperișul Blocului Victoria le poți vedea pe toate patru deodată. Sunt sediile celor patru Ministere care-și împart între ele aparatul de guvernământ: Ministerul Adevărului, care se ocupă cu știrile, cu distracțiile, cu educația și cu artele frumoase; Ministerul Păcii, care se ocupă cu războiul; Ministerul Iubirii, care se ocupă cu menținerea ordinii și disciplinei, și Ministerul Abundenței, care răspunde de treburile economice. În Nouvorbă, numele lor sunt *Minadev*, *Minipax*, *Miniiub* și *Minabund*.

Dintre toate, Ministerul Iubirii este cel cu adevărat înspăimântător. Nu are deloc ferestre. Winston nu a fost niciodată înăuntru și nici măcar nu s-a apropiat de clădire la mai puțin de o jumătate de kilometru. Este imposibil să intri acolo altfel decât cu treburi oficiale și chiar și atunci pătrunzi numai printr-un labirint de rețele de sârmă ghimpată, uși de oțel și cuiburi de mitralieră camuflate. Până și străzile care duc la barierele lui exterioare gem de gardieni cu mutre de gorile, îmbrăcați în uniforme negre și înarmați cu bastoane.

Winston se întoarce brusc. Și-a compus pe față acea expresie de optimism liniștit pe care este indicat s-o arborezi când stai cu fața la tele-ecran. Traversează camera și merge în bucătărie. Plecând de la Minister la ora prânzului, și-a sacrificat masa de la cantină, deși știe foarte bine că nu are nimic de mâncare în bucătărie, afară de un codru de pâine neagră pe care trebuie să și-l păstreze pentru mâine dimineață. Ia de pe un raft o sticlă cu un lichid incolor și cu o etichetă albă pe care scrie GIN VICTORIA. Băutura răspândește un miros grețos, uleios, ca de alcool chinezesc de orez. Winston își toarnă o ceașcă aproape plină, își pregătește simțurile pentru un șoc și dă pe gât conținutul ceștii ca pe un medicament. În clipa următoare, fața i se face roșie, iar ochii încep să-i curgă. Băutura respectivă este un fel de apă tare și, în plus, când o înghiți ai senzația că te izbește cineva în cap, pe la spate, cu un baston de cauciuc. Și totuși, după doar câteva clipe, arsura din burtă i se stinge și viața începe să i se pară mai veselă. Ia o țigară dintr-un pachet șifonat pe care scrie ȚIGĂRI VICTORIA și din neatenție o întoarce în poziție verticală: uite, s-a scurs tutunul pe jos. Mai ia una, de astă dată cu mai mult succes. După care merge înapoi în cameră și se așează la o masuță aflată în stânga tele-ecranului. Din sertarul masuței scoate un toc, o călimară cu cerneală și un volum gros, format mare, cu foi albe, cu spatele roșu și coperta de culoarea marmorei.

Din cine-știe-ce motiv, tele-ecranul din apartamentul lui este așezat într-o poziție neobișnuită, în loc să troneze, cum se întâmplă de obicei, în peretele din fund, de unde poate supraveghea toată încăperea, aici este încastrat în peretele lateral, față în față cu fereastra. La un metru depărtare de tele-ecran, peretele formează o nișă, destinată probabil, când se construise blocul, unor rafturi de cărți. Nișa aceasta nu este foarte adâncă, atâta cât să încapă scaunul pe care stă Winston acum, cu spatele lipit de

perete, în așa fel încât să rămână în afara câmpului de acțiune al tele-ecranului, cel puțin a câmpului vizual. Sigur că tot poate fi auzit, dar, atâta timp cât stă în poziția de acum, nu poate fi văzut. Lucrul pe care are de gând să-l facă i-a fost sugerat, în parte, de această geografie neobișnuită a camerei.

I-a mai fost sugerat și de cartea pe care a scos-o din sertar. Este o carte mai mult decât frumoasă. Are o hârtie netedă, de cea mai bună calitate, îngălbenită puțin de trecerea timpului, cum nu se mai fabrică de cel puțin patruzeci de ani. Iar el, Winston, bănuiește că este mult mai veche de atâta. A văzut-o aruncată în vitrina unei prăvălii de vechituri unde mirosea a mucegai, dintr-o mahala a orașului – nici nu mai ține minte în care anume –, și a fost năpădit, acolo, pe loc, de dorința irezistibilă de a o cumpăra. Membrii Partidului nu au voie, în principiu, să intre în magazinele obișnuite – „să cumpere de pe piața neagră”, cum se spune –, dar regula nu se respectă cu strictețe, pentru că sunt o mulțime de lucruri, de pildă șireturi de pantofi sau lame de ras, de care este practic imposibil să faci rost de altundeva. Atunci, demult, când a văzut cartea în vitrina aceea, a aruncat câte o privire în susul și în josul străzii și pe urmă s-a strecurat înăuntru și a cumpărat-o la prețul de doi dolari cincizeci. La vremea aceea nu o voia pentru nimic anume. A adus-o acasă în servietă cu sentimentul vinovăției. Chiar și fără să scrie nimic în ea, este un obiect care îl poate compromite.

Ceea ce are de gând să facă este să-și țină de azi înainte un jurnal. Așa ceva nu este ilegal – nimic nu este ilegal, din moment ce nu mai există legi –, dar, dacă este descoperit, se poate aștepta, pe bună dreptate, să fie pedepsit cu moartea. Sau cu cel puțin douăzeci și cinci de ani într-un lagăr de muncă silnică. Pune o peniță în toc și-și trece limba peste ea ca să se ducă unsoarea. Sigur că tocul este un instrument arhaic și nu se mai folosește nici pentru semnături, dar el și-a făcut rost de unul pe ascuns și cu oarecare dificultate, pur și simplu fiindcă are sentimentul că hârtia asta frumoasă și lăptoasă merită scrisă cu o peniță adevărată și nu scrijelită cu creionul chimic. Adevărul este că lui Winston îi vine și greu să scrie de mână. În afară de unele notițe foarte scurte, totul se dictează la scrievorbitor – ceea ce, bineînțeles, nici nu se pune problema să facă în momentul de față. Își înmoaie penița în cerneală, după care ezită... Îi trece un fel de fior prin stomac. Să